

వగలదాటి ఒడ్డుపాంటబడి ఉరుకుతో వుండు మల్లిగాడు. ఆనయ్య ఆనెంబ అడి తరుముతుండు. ఒడ్డునంటబడి ఉరుకుదా పెద్దమనిషికి చాతగాలేదు. ఏక బారి పాలం బురుదలబడ్డనో అని బుగులుపడ్డ అయ్య, ఒక పేర్ల దమ్ముదీనుకొని ఎనుకకు మలిండు. "ఇక దొరకే కే దొంకవా?" అని కేకపెట్టు దూరానున్న కొడుకు ఇనకజేటంత పేర్లగ కేకవెట్టిండు. పాలం ముట్టు దిరిగి బాని కొనాకు జేరిండు పెద్దమనిషి. గెల్లపాంట ఉరికి ఉరికి ఆడికేనేరెడు మల్లిగాడు. 'దొరికితివిరా' అన్న అయ్య అంక ఇనంగనే పక్కకున్న మూలబాయిల ఒక్కడుంకు దుంకంకు మల్లిగాడు. అయ్యకు మల్లచేతులు బుట్టివయి. గొంత తగిండు పెద్దమనిషి. "ఎందుకు తిప్పలు పెడతవురా, అంటికాడ మీ అన్న గొంతుగొడువ ఏకు తుంది. బుక్కడంత దినిపోతవురా" అని బలిలాడిండు. "చాతవెతే ఊకుంబుపో. అన్న నామీదకుతుండా నీమీదవా?" అని బుకుం గున మునిగిండు. పెద్దమనిషి నోరు తడికవడి. 'పెన్నాన్ను కుంక చాతగానోకు కొడుకు నేం అనువబెడకు. తరిగితిరిగి కడుపుల గాలె ఆడే వత్తు ఇంటికి. అనుకొని ఎనుకకు మల్లిండు. పనులు పొడుజేసుకొని అని కొంక ఎంతకని దిరుగుతడు. దొరుకుతే ఈ పక్కలగొట్టాన్నున్నంత కొంకం వతుంది. బానెచ్చు లేకు. తనంపె నొప్పలెండు కంటె అల్లునాదు ... అని కొంకం అడే తిరుగుది. దానికొంకం నూ దడతెలిగుది. ఏజ్యేచివి అడే ఊకుంటది. బోరబెక్కవా తనా? బలిలాడి ఊకుంజే అంటె యాదూరు కుంటది. అడ్డమెన తిట్లన్ని తననే తిడ్డిది. బోరన్ని బాల్తేనే తనకెన్నవతుంటబలు. అను తనకుమూత్రం కొడుకుకాపాయనా? అని మంచికోపమేనాయె తను అన్ని గోప్పడ్డది. తనను తన మంచికోసం తనయ్య అన్ని చెబులు గొట్టలే. అన్న సగం చెబులన్న బుద్ధయా తన కొడుకుమీద. ఇట్ల ఎంకేందో అలా చిచ్చుకుంట తన పనిమీద తాను వోయిండు.

నిన్ను మల్లిగాడు సోపక్కట్టి, గుట్ట మీదికి వోయిండు. తనొక్కజే వోయిండా తన సోపతిగానెంతమంది చాలేదు? అల్లం ఉరివి అల్లయ్యలు గెల్లకే కొడుకుంరా? కొంకవోయే సోపల కొకవాడు వోకపోతే చాదు. గుట్టమీదికి కొంక వోతకు గను

కవా? ఏదాడికి ఒక్కవాడు చిల్లి రెండు వాల్లు. పొయ్యిది బోవుకుంట తాతలున్న వాడు బోలేందంటకు అల్లయ్య. తాతే యన్న వాడు గోట్టులు బొంగరాళెంగావాలె. తాతలు ఆకుకునుటానికి తరుగు గుట్టమీదికి బోవుటానికి రాకే గుట్టమీదినుంలిరాంగనే ఈవు బసల్లదేనానమకున్ను మల్లిగాడు. బుగులు పనుకుంటనే ఇంట కాలవెట్టిండు. ఆయ్యలకు అల్లయ్య ఇంటలేకు. అన్న దగ్గరికివోయి, బున్నవెట్టియ్యలని తలె ముంగలకూనున్ను. అన్ననూన గోప్పడ్డది. అయ్యవడకకేయ్యకు గుట్టమీదికి వోయి వందుకు. అయ్య నెంకు కనుగాన్ను మల్లిగాన్ని మనుసుకెక్కలే. అయ్య సంపాయిం వంకే అల్లక్కావాడికల్లివోల్లది. అందుకని అయ్యజెప్పివట్టివా అన్నది. అల్లక్క. అల్లయ్య అయినెకు వెట్టిండు అయినె తనకు వెట్టిండు. తాను బుక్క

ముంకు గిన తనతోటి తనయ్య కరారునాను గిన రాయింబుకున్నుదా. కన్నంకుకు తెకు తుంకు.....అల్లయ్య తన మంచికోసం చెపుతుంటెట. అందుకని అయినె జెప్పివట్టి నాన్నున్నది అల్లక్క. తన మంచికోసం జెపుతే తానుమూత్రం ఎంకుకెడుకు. చిన్న పక్కకు తన మంచికోసం తనను సోపలకు వొమ్మున్నుకు. తను వోకలేదా? తన మంచి తనకు చెల్లదా?...బుక్కడంత దిని సోపలకు వోదామనుకుంటనే వుంకు. ఇంతె యాన్నుంకో రానే వచ్చిండావయ్య. బుక్కడు నోట్ల పెట్టుకున్నుకొ లేకో 'ఏవతే లోపలు' అని అయ్య అంక యన పడ్డది. తాను బుక్కడింటున్న సంగతి చెల్లంగనే 'అన్నియ్యెల్ల ఎండల్లెట్టు బుక్కల్లది.' అని ఒక్క అనుపరవెట్టలకు మల్లిగాడు ఒక్క గంకేనే దిడ్డిగుంట ఆకల బడ్డకు.

అన్నుంచి అల్లయ్యను ఉరికిచ్చి, ఉరికిచ్చి తా మరకే పురికే అయ్య నలిపిచ్చిండు. బాయిలనుంచి గడ్డకెక్క, తడినెన బట్టలుతు కొట్టని పింకుకొని తడి బట్టలే తోకు క్కున్నుకు. పెయ్యమీదియ్యె ఎంకుతయి. అటూ ఇటూ చేర్లల చెట్లూల్లూ పడి తిరిగిండు. వోనచెట్ల పడి వాల్లు వోనకాయలు

చెంపుక తిన్నుకు కడుపుల గాలే. ఇంక జెయ్యాలె. ఏంపని వోసలే మల్లిగానికే. మల్ల గుట్టమీదికి వో దా మనుకు క్కుడు. నిన్నుంపె సోపతిగానెంతోటి పాయె ఇయ్యాలే ము క్కుది గుట్టమీద. పిల్లబాటపాంటి బాటెటువోతే అటు దారిపట్టిండు. ఒక చింతచెట్టుకింద పచ్చగడ్డిమీద పండి గొడి పేపు కమ్మమూసి కునుకుదీసిండు. ఎండ నెల్లమీది కెక్కంది. కన్ను నలుసుకొని లేసి నూసిండు. మల్ల బయిలెట్టిండు. నడిదారి పొన్ను జెగమెరునుకుంట ఏంకో కోకతి దొక్కు పాము బారుకుంది. మల్లిగానికే చల్ల చేతులు వోసివయి. దండం వెట్టి పాము పారిపోద్దని కలితన్నుకు మల్లిగాడు. రెండో చేతులు వోడిచ్చి దండం జెల్లవోయిండు. చేతులు రాతే. పాము తన దారిస తాను వోయింది. మల్లిగా దెనుకున్నుకు. తాను దండం జెట్టివందుకే పాం తనను దెయవలది పారిపోయిందని. తను మనుసుల దండం చెల్లాలని అనుకున్న సంగతికూడ పాముకు చెలిసింది. ఈవు బొద్దుగాల నాగమయ్య గుల్లెకు వోయి దండం చెల్లాలనుకున్నుకు. మల్ల కొల్లు ఆడిచ్చిండు. నకుత్రావుండు దూపయికుంది. ఎండల ఏక పిల్లన్నయో ఎంకలేదు. అట్టిటు మూల బాయిలన్ను లేపు. పక్క పాంట ఒక ఒత్తే బారు తుంది. బోయి కడుపునిండ నీలుదాగిండు. పక్కపాన్ను వున్న సుంకుమీదు గూకుండి అలసట దీర్చుకుంటుండు. సుంకు దొరింది. పక్కకు ఉడికల పడకు. సుంకుకింద ఒక బూతుకేలు నిర్గురవోతుండి. పక్కకున్ను రాయి దీసికొని దానిమీద ఇసిరింకు. కేలు న్నూనబుంబుంది. ఒత్తేపిల్లు బోలోలిగ లావు కమ్ముకున్నయి. ఘుల్లబుక్కడు నీలుదాను తానుచి ఒక్కల చెయిజెట్టిండు. నీరుకట్టి తలకాయె లావెట్టుకోకని ఈ దుకుంట వతుంది. రాయిదీనుకొని దారి తలకాయె మీద వాటగ గొట్టిండు. దచ్చింది. తోక గొట్టకొని కొలకొని దాన్ని దీసి గడ్డకు బాతేసిండు. నడక నాగిచ్చిండు. తన కొల్లు తనకు చెల్లకుంటుంటే ఊల్లెకు దీనుకపాయె నయి. ఊల్లెకు వోంగనే సాప యాది కచ్చింది. సోపతి పిల్లగానెంతోటి వోయి ఆనుకుండా మనుకున్నుకు, గునగున సోపల కురికిండు. పంతులులేదు పిల్లగానెంతది చెల్లకు నీల్లవోతుండు. బొద్దిట్టుంచి

(49-వ పేజీ చూడండి)

విజ్ఞానవిభులు

జె. యస్. కర్ప, అనంతపురం.

—స్త్రీ పురుషుల కామవాంఛ సృష్టినీ ముందుకు సాగించే అనురంజనం. ఈ అనురంజనం దాదాపుగా సమాన్ని మింగకుండా రక్షించడానికి వివాహసంస్థ చేర్చబడింది.

—ధూమి తానేర్పడకముందు మూర్ఖుడిలో కలిసి ఉండేది. ధూమి మాత్రమే కాదు, గ్రహాలన్నీని.

క. సరళాదేవి, వోడవరం.

—దితృవాలనుంచి కొత్తగా బయల్పడిన మొక్క అకులు దళసరిగా ఉంటాయి. చింతగింజ చిక్కడు గింజ పొతినప్పుడు వేరు కందికి దిగి ఈ గింజల బద్దల పైకి వచ్చేస్తాయి. అది అకులు కావు. ఈ బద్దల లోంచి మొక్క అహారాన్ని గ్రహించుకుంటుంది.

—సిగరెట్టుపెట్టెలలోని ముచ్చి కేకు తగరమా సీసముల మిశ్రమము. ఇవి మన్నములోని ఆమజనితో కలిసినప్పుడు—అనగా రాసాయనిక క్రియ జరిగినప్పుడు వేడి పుట్టును. మన్నమా బెల్లమా, మన్నమా చింతపండురసమా కలిసినాయిలే.

భాస్కర కంకరనారాయణగారు, గూడూరు.

—కుక్రగహానికి కూడా ధూమికి లాగే మబ్బుల ఆవరణ కలదు. అందువల్ల కుక్రగహముయొక్క ముఖతలము ఎట్లున్నచో తెలియడము లేదు.

జాస్తి జవహర్లాలు, గుంటూరు.

—చెల్లరూ, వేడిమి తరంగరూపముక ప్రసరించునన్నది విజ్ఞానకాస్త్ర విద్యార్థుల కందరికీ తెలియును. అయితే నూత్నరంగములో మాత్రము ఇవి గుళికల బద్దమువలె కనపడునన్నది క్యాంటం (అనగా గుళికా) వాదము. ఈ గుళికల బలమా గతి బలమా, ఆవేగము, ఒత్తిడి—మొదలగు గుణములను గుర్రామర్చించునది క్యాంటం మెకానిక్సు. దాని ముఖ్య ఫలితమును $J = \sqrt{J(J+1)}$ అన్న మాత్రము నూచిస్తుంది. —సాపేక్ష సిద్ధాంతాన్ని అయిన్ స్టీక్ తరవాత చాలా మంది “జీర్ణము” చేసుకున్నారు.

పాడవూ, కాలయా, ఇత్యాదులు ‘ఇంత’ అన్న స్థిరనిశ్చయము లేదనీ, కొలిచేవారి గమనపరిస్థితులను బట్టి ఉంటాయనీ

అన్నది సాపేక్ష సిద్ధాంతపు మూల మాత్రము.

జి. వి. నూర్యకుమారి, రాజగంగపూర్. —రేడియో తరంగాలు, కాంతి తరంగాలూ ఉష్ణతరంగాలూ వంటివే. (అయితే వీటి తరంగాయతి హెచ్చు.) ధూమిని అంటి, గాలిపారలపైను, అయానుల ఆవరణమున్నది. రేడియోతరంగాలు ఈ అయానావరణమును తాకి మళ్ళీ ధూమివైపు అద్దమును తాకి వెలుదు మళ్ళీనట్లే—మట్ట తాయి. మళ్ళీ ధూమికి తాకి పైకి మట్ట తాయి. ఇలాగు పరావర్తమైన రేడియో తరంగాలవలనే ధూమికి ఒక ప్రకృత ప్రసార మయే సంకేతాలను ధూమికి మరొక ప్రకృత సంచి విసగలగుతున్నాయి.

కదిరి దండనీగారు, సోంపేట.

—పంటిని రాయి తో కొట్టినట్లయిన నొప్పి కలుగునని అందరికీ తెలిసిన విషయమే. కొట్టినప్పుడు పంటికిగట్టి ఒత్తిడి కలిగి నరాలకు అంది, నొప్పి కలిగించును. అజీరిగా పళ్ళెముద్దన పడిన రాలిని నొక్కైనప్పుడు పంటికి ఒత్తిడి కలిగి తన్వారా నొప్పి కలుగును. పంటికి అడుగు భాగములో ఒత్తిడి కలుగుట అనామాస్య అనుభవము. అందుకే అంత బాధ. ★

మంకు

(12-వ పేజీ తరువాయి)

రాసం దుకు చె ప్రాసి గో పృష్టడు. మల్లిగానికి కష్ట ముండుతున్నాయి. కొలు గుంజుతున్నాయి. కని చె ప్రాసి అనితోటి ఎనివిది గజాల లోతు బాయిల మంచినీలు జేద పెట్టిండు. ఆ సోపల పంతులు నెలకు నాలుగు మాట్ల పాటాలు జెప్తే మా ఎక్కర. పోవచుట్టు కూరగాయల చెట్టు. కానీన కూరగాయలు పంతులు తను దిని, తనూరికి పంపిచ్చుకుంటడు. మల్లిగాని చేతులు చీక్క పోతున్నాయి. నీలు గుంజలేక గుంజలేక బొక్కైన బాయిల పజేసిండు. తాను బాయికాడ గూలకష్టడు. బొక్కైన బాయి లేసినందుకు మల్లిగాన్ని చె ప్రాసి గో పృష్టడు. సోపలి గాన్తచ్చి లేపటి కూకుండు పెట్టిండు. మల్లిగాని పెయ్యిగాతుంది. సోపలకు దీన్నబోయి తట్టేసి వండ పెట్టిండు సోపలిగాను.

పొద్దుగంగ ఇంటి కచ్చి నూత్తే మల్లిగా డింటికి రానేలేదని తెలిసిండా బల్లయ్యకు. మల్ల నంకల కట్టె చెట్టుకొని, అయిరెల్లించు పెద్దమనిసి. సోపలకు గిన వోయింజేమోనని తిరిగితిరిగి అడిగే చేరిండు. తల్లమీన సొమ్మ నీలి పన్న తన కొడుకును బాసెట్టాల్లకు పొద్దుట్టుంచున్న కొవమంత కరిగింది పెళ్ళ మనిసికి. ‘మల్లిగా’ అన్నడు గార్యంగ. ఆ మాటల ఎంత గార్యం ఒక బోయ్యొన్న స్నా చాతగాలేదు పెద్దమనిసికి. ‘నీ కన్నలుకు వోరుకనని!’ లేక పురుకవోయిండు మల్లి గాడు. కని చాతగాలే. లెవ్వబోయిండు గని మల్ల గూలకష్టడు. పెద్దమనిసి కష్ట గిట్టువ దిరిగినయి. యామ్మంకో ఎండిబో యిన చెర్ల చెలిమె బద్దట్టు, కన్నల నీళ్ళూరి నయి. సలసల కాగుతున్న రొట్టె పెంక మీద పడ్డట్టు మల్లిగాని పెయివిన ఆల్లయ్య కష్ట నీలు పడి గురుమని ఆరిబోయినయి. మల్లిగాన్ని బుజానేనుకొని యింటికి బయల్ పల్లిండు పెద్దమనిసి. ‘నే నింటికి రాను బో, నన్ను మచ్చు గొడ్డవో’ అనుకుంటు, కౌల్లా చేతులూ గొడ్డుండు అనయ్యుకు. ఇన్నాల్ల గొట్టిన కని దీయ్యుకుంటుంజేమో? పెద్దమనిసి తాళు మన్నం మన్నుచుయింది.

ఇంటికి వోయి కుక్కిమంచంవార్చి, గోంగ జేసి మల్లిగాన్నం పోకేవీచాంక కంక తెట్టే మోసుకచ్చివట్టున్న చాల్లయ్యకు. ఆల్లయ్యచ్చి అని పక్కల గూకుండి, ఏడ్చింది. మల్లిగానికీ ఏడుపచ్చింది. ‘ఇంత మంకు బనికీరాదురా’ అని బుదర గిచ్చిం చాల్లయ్య. తనదా మంకు? ఆ మాటనే ఆల్ల య్యకు జెప్పాడు చాతగాదేది ఆల్లయ్యకు? అని అందామనుకున్నడు కని మాట్లాడే చాతనే తెగద? బోర్బొక్కల పండి మొకం కులుకుకొని గోడుగోడుమని ఏడ్చిండు బోరడు పాపం. ‘అని మంకుతనంతోటి ఆజే మంచాన వడ్డడు. మందుల మల్లయ్యను చిల్చిక త్తనని ఆల్లయ్య అవుతలబడ్డడు. ★

58 సం॥ యగ లోక ప్రఖ్యాతిచెందిన
మందనమంజరి మాత్రలు
 ఈ మాత్రలు ద్వంద్వ రోపము. ప్రతుతనము. రాజుగీమనలన పుణ్యరొగమంతుల కొంగింది. కన్న పిక్కమును పుట్టింది. రాజపుత్ర గణకడ దును. అక్షరమును పారదోలి. క్షరక క్షి ప్పది నరదును. కరీరమునంద ఉత్సాహమునీచ్చును.
 40 మాత్రలు వెం ద. 1-4-0 య.
మందనమంజరి భార్యనీ
 184. వెణుబాది రోడు. మద్రాసు-1.
 వెణుబా. త్రివిధమ పెదకరణోద్భూ. పాత్రకోక రాజమండ్రి-ఈశ్వరరావ్ కి. వెయివోక వెణుబా. అర్యవో పార్వనీ-100కురోక ఇతర కేంద్రాండ్ల పేజింట్లకావారి